

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

11.02.2009

м.Київ

№ 41

Науково обґрунтовані шляхи
нарощування запасів вуглеводнів
в Україні

Заслухавши та обговоривши доповідь члена-кореспондента НАН України О.Ю.Лукіна «Науково обґрунтовані шляхи нарощування запасів вуглеводнів в Україні», Президія НАН України відзначає, що надра України мають значний вуглеводневий потенціал. За даними спеціалістів величина прогнозних (ще не розвіданих) ресурсів вуглеводнів становить понад 5800 млрд.тонн умовного палива (у.п.), у т.ч.: 2180 млрд. куб.м газу і 380 млн.т нафти в східному, 450 млрд. куб.м газу і 310 млн.т нафти в західному і 1985 млрд. куб.м газу і 300 млн.т нафти в південному (Азово-Чорноморському) регіонах.

Усього з українських надр вилучено близько 360 млн.т нафти і 1,8 трл. куб.м газу, що становить приблизно чверть початкових ресурсів.

Перспективи освоєння згаданих ресурсів вуглеводневої сировини пов'язані з різними напрямками геологорозвідувальних робіт. Це, насамперед, пошуки покладів нафти і газу в глибокозанурених (на глибинах більше 4-5 км) осадових відкладах Дніпровсько-Донецької западини, піднадвигових відкладах Передкарпатського прогину; різновікових (палеозой-кайнозой) рифогенно-карбонатних комплексів в Східному, Західному і Південному нафтогазоносних регіонах; розущільнених породах докембрійського кристалічного фундаменту зон зчленування Воронезького масиву і Українського щита з відповідними нафтогазоносними прогинами; неантиклінальних та комбінованих пастках різних нафтогазоносних зон на сході, заході та півдні України.

При сучасних цінах на газ і нафту експлуатація численних малих родовищ, які в минулому за наявності великих і середніх вважались нерентабельними, дозволить збільшити річний видобуток вуглеводнів.

За даними новітніх досліджень значні перспективи слід пов'язувати з нетрадиційними і альтернативними джерелами вуглеводнів. Це, зокрема, важкі високов'язкі нафти, залишкова нафта і конденсат у теригенних і

карбонатних колекторах, газ в низькопроникних колекторах (газ центрально-басейнового типу), вугільний метан, водорозчинний газ, метан газогідратних скупчень у Чорному морі. В Україні перспективним є отримання синтетичних вуглеводнів при підземній газифікації вугілля (Дніпровсько-Донецький авлакоген, Львівський прогин) та дистиляції чорносланцевих формацій (Передкарпаття, Дніпровсько-Донецька западина, Південний Донбас).

Системна і ефективна розробка перелічених напрямів геологорозвідувальних робіт у нафтогазоносних регіонах України забезпечить державі суттєве нарощування запасів природної вуглеводневої сировини на довгу перспективу. Це потребує інтенсифікації наукових досліджень на сучасному рівні, різкого збільшення обсягів буріння та геофізичних робіт. Світовий досвід свідчить, що невпинне зростання наукоємності розробки всіх питань, пов'язаних з освоєнням вуглеводневого потенціалу надр, обов'язково спричиняє відкриття великих і середніх родовищ нафти та газу. На сьогодні ж першочерговими заходами для нарощування видобутку газу є освоєння відкритих родовищ (в тому числі малих) та інтенсифікація його видобутку на виснажених родовищах і законсервованих свердловинах шляхом впровадження нових технологій.

Видобуток власної нафти і газу має стати пріоритетним перед імпортом даної сировини. В першу чергу необхідно підготувати наукове обґрунтування найбільш перспективних об'єктів та напрямів нарощування запасів вуглеводнів. Суттєве нарощування їх видобутку можливе тільки при відновленні всього нафтогазового комплексу – від виробництва бурового обладнання платформ, труб, компресорних станцій до будівництва з'єднувальних трубопроводів, підземних газових сховищ тощо. А для цього необхідні державні кошти, кредитні ресурси, цільові інвестиції, спрямування 100% суми зборів на геологорозвідувальні роботи, які сплачуються підприємствами НАК «Нафтогаз України» для приросту запасів нафти і газу, закласти інвестиційну складову при встановленні ціни на газ власного виробництва. В цей комплекс пропозицій включити заходи з впровадження постійного науково-технічного супроводу на всіх етапах робіт.

Що ж стосується вказаних нетрадиційних та альтернативних джерел вуглеводнів, то ефективно освоєння їх ресурсів потребує як всебічного геологічного, геофізичного, геохімічного обґрунтування, так і застосування сучасних технологій.

Таким чином, надра України мають значний вуглеводневий потенціал, який може забезпечити енергетичну безпеку держави, а для його освоєння необхідно підтримати вітчизняну нафтову галузь, суттєво збільшити обсяги геофізичних досліджень та глибокого буріння й відродити вітчизняну нафтогазогеологічну науку, що свого часу займала одне з провідних місць у світі.

Президія НАН України постановляє:

1. Доповідь головного наукового співробітника Інституту геологічних наук НАН України члена-кореспондента НАН України О.Ю.Лукіна взяти до відома.

2. Інституту геологічних наук НАН України (академік НАН України П.Ф.Гожик):

2.1. Підготувати наукове обґрунтування найбільш перспективних напрямів нарощування запасів вуглеводнів в Україні та із залученням провідних фахівців галузево-наукових та виробничих установ до кінця 2009 року розробити Науково-технічну програму нарощування запасів нафти і газу в Україні до 2027 р. у світлі новітніх даних нафтогазової геології.

2.2. Протягом березня-квітня 2009 р. внести пропозиції до проекту Програми комплексного освоєння морських нафтогазоносних ресурсів української частини Азово-Чорноморської акваторії.

2.3. Активізувати в Інституті геологічних наук та Інституті геології і геохімії горючих копалин НАН України на найближчі 5 років дослідження з теоретичних питань походження нафти і газу із застосуванням сучасних аналітичних методів та започаткувати тематику щодо визначення перспектив нафтогазоносності різновікових відкладів на великих (понад 5 км) глибинах у трьох нафтогазоносних областях України.

2.4. Для визначення генераційного потенціалу надр і з метою підвищення достовірності прогнозу їх нафтогазоносності створити в Інституті геологічних наук НАН України протягом 2009-2010 рр. лабораторію піролітичних досліджень, укомплектовану геохімічною установкою «Rock-Eval».

2.5. Приділити особливу увагу комплексним (геофізичним, геохімічним, нафтогазогеологічним) дослідженням нафтогазоносності Чорного моря шляхом проведення морських експедицій.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Відділення наук про Землю НАН України.

Президент Національної академії наук

України

академік НАН України

Б.Є.Патон

Перший віце-президент –
головний учений секретар Національної

академії наук України

академік НАН України

А.П.Шпак